

Bohr, Ryszard

Wstęp

Acta Universitatis Nicolai Copernici. Historia 14 (101), 3-4

1978

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wstęp

Najwłaściwszą formą uczczenia przez środowisko naukowe rocznic historycznych wydarzeń jest wzbogacenie stanu wiedzy o tych wydarzeniach poprzez podjęcie badań naukowych i udostępnienie ich wyników szerszym kręgom społeczeństwa w postaci publikacji.

Uniwersytet Mikołaja Kopernika zawsze żywo reagował na obchody rocznic o głębokiej wymowie politycznej poprzez organizowanie sesji i seminariów naukowych, które od pewnego czasu — jak m. in. w czasie obchodów sześćdziesiątej rocznicy Rewolucji Październikowej — łączą się z publikacjami prac toruńskiego środowiska historycznego.

W roku bieżącym obchodzimy szereg doniosłych rocznic historycznych. Uczelniany komitet obchodów tych rocznic postanowił zorganizować sesje naukowe poświęcone sześćdziesięcioleciu odzyskania przez Polskę niepodległości, trzydziestej piątej rocznicy powstania Ludowego Wojska Polskiego i trzydziestej rocznicy zjednoczenia polskiego ruchu robotniczego. Postanowiono wydać w formie publikacji prace przygotowane na te sesje przez naukowców Instytutu Historii i Archiwistyki UMK, którzy wzięli na siebie zadanie merytorycznego przygotowania opracowań związanych z wymienionymi rocznicami.

Publikacja niniejsza — podobnie jak i pozostałe — ukazuje się przy wydatnym poparciu i organizacyjnej pomocy Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Toruniu. Można spodziewać się, że treść poszczególnych opracowań wzbudzi zainteresowanie nie tylko specjalistów, ale również szerszego grona czytelników pragnących poznać dalszą i bliższą przeszłość, która miała wpływ na kształtowanie otaczającej nas dziś politycznej, społecznej i kulturalnej rzeczywistości.

Publikowane opracowania ukazują jedność walki o wyzwolenie narodowe i odbudowę państwowości z walką o wyzwolenie społeczne w sojuszu z międzynarodowym ruchem rewolucyjnym proletariatu. Koncepcje odzyskania niepodległości stanowiły główny nurt polskiej myśli politycz-

nej doby porozbiorowej. Niepodległość państwa odzyskana w 1918 r. była wynikiem utrzymania się przez okres zaborów świadomości narodowej oraz zrodzenia się świadomości politycznej i programu przemian społecznych u coraz liczniejszej klasy robotniczej. W zaraniu kształtowania się niepodległego państwa polskiego na oblicze Odrodzonej Polski, społeczno-gospodarcze problemy II Rzeczypospolitej, jej politykę zagraniczną ogromny wpływ miał ówczesny układ sił politycznych.

Szeroka skala problemów poruszonych w niniejszym wydawnictwie, bogaty materiał źródłowy, umiejętna i syntetyczna interpretacja faktów spełni bez wątpienia ważną rolę w przybliżeniu czytelnikowi „zyciorysu” naszego społeczeństwa, które przed 60 laty odzyskało utraconą niepodległość. Powstanie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w wyniku zwycięstwa nad faszyzmem niemieckim jest owocem wieloletniej walki o wyzwolenie narodowe i społeczne.

Wiadomo, że znajomość historycznego tła ułatwia rozumienie teraźniejszości i pomaga w prawidłowym kształtowaniu przyszłości przy pełnym wykorzystaniu możliwości rozwojowych swego kraju. Wychodząc z tego założenia Uniwersytet M. Kopernika wydaje tę publikację i zorganizował sesję poświęconą sześćdziesięcioleciu odzyskania niepodległości, włączając się do planu przedsięwzięć politycznych przyjętych w marcu br. przez Biuro Polityczne KC PZPR.

Uniwersytet Mikołaja Kopernika pragnie jednocześnie spełnić swój obowiązek wobec regionu, w którym istnieje i działa. Dlatego też na tle ogólniejszych problemów związanych z odzyskaniem przez Polskę niepodległości, w publikacji tej należne miejsce poświęcono opracowaniom ukazującym powrót Pomorza i Torunia do Polski w latach 1918—1920.

Uniwersytet M. Kopernika rozpoczął swoją naukową i dydaktyczną działalność w 1945 r., a więc w okresie kształtowania się zrębów Polski Ludowej. Od pierwszych miesięcy po wyzwoleniu wypełniał i wypełnia ważne zadania wyższej uczelni będącej centrum kulturotwórczym w tym regionie Polski Północnej. Obecnie UMK zdobył rangę poważnego ośrodka naukowego będącego kuźnią kadr dla potrzeb dynamicznie rozwijającego się kraju.

Oddając tę publikację do rąk Czytelników pragniemy przyczynić się do lepszego poznania naszej przeszłości, oświetlając znaczenie odzyskania niepodległości dla narodu polskiego i jego wejście na drogę socjalistycznego rozwoju.

Prof. dr hab. Ryszard Bohr

Rektor UMK